

การลงทุนและการบริหารของกิจการต่างชาติในอุตสาหกรรมสนับสนุนในประเทศไทย

นาย ธิติพันธุ์ วิบูลย์จันทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-4187-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I21654063

13 ก.ค. 2548

INVESTMENT AND MANAGEMENT OF FOREIGN COMPANIES IN SUPPORTING
INDUSTRIES IN THAILAND

Mr. Thitipan Wiboonjan

A Thesis Submitted in Partial fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Economics in Economics

Faculty of Economics
Chulalongkorn University

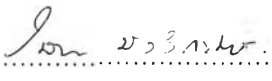
Academic Year 2003

ISBN 974-17-4187-1

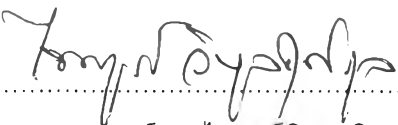
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การลงทุนและการบริหารของกิจการต่างชาติในอุตสาหกรรมสนับสนุนในประเทศไทย
โดย นายธิตินันท์ วิบูลย์จันทร์
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ สามารถ เจียสกุล

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.... คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. สิตติธร มัลลิกะมาส)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ วิบูลชุตikul)

.... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ สามารถ เจียสกุล)

.... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วรัญญา ภัทรสุข)

.... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ คงศักดิ์ สันติพิภพวงค์)

ธิติพันธ์ วิบูลย์จันทร์ : การลงทุนและการบริหารของกิจการต่างชาติในอุตสาหกรรม
สนับสนุนในประเทศไทย. (INVESTMENT AND MANAGEMENT OF FOREIGN
COMPANY IN SUPPORTING INDUSTRY IN THAILAND) อ.ที่ปรึกษา : รอง
ศาสตราจารย์ สามารถ เจียสกุล, 174 หน้า. ISBN 974-17-4187-1

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการลงทุนและการบริหารของอุตสาหกรรมสนับสนุนที่
ดำเนินการโดยต่างชาติในประเทศไทย ซึ่งได้แก่ ไต้หวัน สิงคโปร์ และเกาหลีใต้ ในอุตสาหกรรมสนับสนุน
ของอุตสาหกรรมเครื่องจักรกล และยานยนต์ และอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ การศึกษา
แบ่งเป็น การศึกษาลักษณะการลงทุนและการบริหารงานของอุตสาหกรรมสนับสนุน การศึกษาปัจจัยที่มี
อิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุน และการศึกษาแนวโน้มและการปรับตัวของอุตสาหกรรมสนับสนุน วิธีการ
ศึกษาใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Method) แบ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมินำเสนอรูปแบบ
การลงทุน ร่วมทุน การจ้างงาน และโครงสร้างการแข่งขันในอุตสาหกรรมสนับสนุนโดยพิจารณาโครงสร้าง
ตามปัจจัยการแข่งขันในอุตสาหกรรมที่ถูกกำหนดโดยพลังผลักดันทั้ง 5 (Five Competitive Force: Porter)
และข้อมูลปฐมภูมิได้จากการสัมภาษณ์กิจการของต่างชาติในอุตสาหกรรมนำเสนอเป็นกรณีศึกษา 8
บริษัท

ผลการศึกษาพบว่ากิจการในอุตสาหกรรมสนับสนุนเกือบทั้งหมดเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลาง
และขนาดย่อม รูปแบบการลงทุนมีทั้งลงทุนรายเดียวและร่วมทุน การจ้างงานส่วนมากอยู่ในช่วง 50-300
คน การลงทุนกระจุกตัวในกลุ่มนักลงทุนจากชาติเดียวกัน และตั้งโรงงานใกล้นิคมอุตสาหกรรมของผู้ว่าจ้าง
ผลิตหรือลูกค้า ผู้ซื้อหรือผู้ว่าจ้างผลิตมีบทบาทชี้้นำโครงสร้างการแข่งขันและการเข้าแข่งขันของกิจการใหม่
จากกรณีศึกษาบริษัท 8 แห่งสามารถสรุปรูปแบบการลงทุนในอุตสาหกรรมสนับสนุนของต่างชาติได้ดังนี้
แบบที่หนึ่ง การลงทุนโดยกลุ่มนักลงทุนไต้หวันที่มีความได้เปรียบด้านการครอบครองเทคโนโลยี
(Technology-led investment strategy) แบบที่สอง การลงทุนโดยกลุ่มนักลงทุนสิงคโปร์ที่มี
ความสามารถในการจัดการและการบริหารรวมถึงการแสวงหาโอกาสและสิทธิพิเศษจากการลงทุน
(Managerial Skill led investment strategy :with business opportunity seeking) และแบบที่สาม การ
ลงทุนโดยกลุ่มนักลงทุนในเครือข่ายของกลุ่มบริษัทข้ามชาติ (Global sourcing and supply chain
networking strategy) ซึ่งเป็นรูปแบบการลงทุนของเกาหลีใต้

สาขาวิชา.....เศรษฐศาสตร์.....
ปีการศึกษา.....2546.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4385574329: MAJOR ECONOMICS

KEYWORD: SUPPORTING INDUSTRY / INVESTMENT/ MANAGEMENT/ AUTOMOBILE/
ELECTRONIC & ELECTRICAL

THITIPAN WIBOONJAN : INVESTMENT AND MANAGEMENT OF FOREIGN
COMPANIES IN SUPPORTING INDUSTRIES IN THAILAND. THESIS ADVISOR :
ASSOC. PROF. SMART CHAISAKUL, 174 pp ISBN 974-17-4187-1

This Thesis aim to perscribe investment pattern and management, incentive for FDI movement, inclination and adjustment of foreign firm,Taiwan South Korea and Singapore, in supporting industry which support Automobile and Electric&Electronics Industry inThailand. Secondary data from BOI, Custom Department and others source,was used to show a investment pattern, shareholder equity, firm employment, and competition structure in supporting industry which also induce by "Porter's Five Competitive Force". Moreover,case study of 8 foreign firms was derive from primary data collected from interviewers.

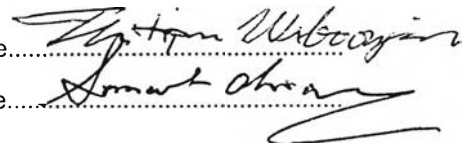
The result of the study refer that firms in supporting industry are mostly Small and Medium enterprises which employ 50-300 workers. An additional, supporting industry firms have a plant in nationality cluster or logistic area of Automobile and Electric&Electronics Industry. Both of them have a bargianing power to controll a structure and competition in supporting industry. Furethermore, the pattern of foreign firm from a case study define in three paterns. First, Technology led investment strategy firm represent Taiwanese firms. Second, Manageriall skill led strategy with business opportunity seeking firm represent Singapore firms. Finally, Global sourcing and supply chain networking strategy firm represent South Korian firms.

Field of Study... ..Economics.....

Academic Year.....2546.....

Student's signature.....

Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รองศาสตราจารย์ สามารถ เจียสกุล อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ วิบูลชุตติกุล ประธานกรรมการ และคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ วรัญญา ภัทรสุข และรองศาสตราจารย์ คงศักดิ์ สันติพฤกษ์วงศ์ ที่ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆในการวิจัยมาด้วยดีตลอด รวมถึง อาจารย์ ดร. ชโยดม สรรพศรี ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ ดร. สมชนก คุ่มพันธ์ อาจารย์ประจำคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ พี่ๆ และเพื่อนๆ ในศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ที่ให้คำปรึกษาและเป็นกำลังใจให้โดยตลอด นอกจากนี้ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณ คุณ พรรณิภา อภิชาติบุตร ผู้ช่วยผู้จัดการใหญ่ธนาคารกรุงไทยจำกัด (มหาชน) และคุณ กฤษณ์ เนื่องสีชาเพียร ผู้อำนวยการฝ่ายธุรกิจตลาดทุน รวมถึงพี่ ๆ และเพื่อนๆร่วมงาน ณ ฝ่ายธุรกิจตลาดทุน ที่ให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือ ตลอดจนความกรุณาในการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ทำยนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ ครอบครัวซึ่งสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1	บทนำ..... 1
	1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา..... 1
	1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา..... 3
	1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 3
	1.4 นิยามศัพท์..... 3
	1.5 ขอบเขตของการศึกษา..... 5
	1.6 วิธีการศึกษา..... 8
	1.7 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการศึกษา..... 10
บทที่ 2	ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 11
	2.1 ทฤษฎีการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศ..... 11
	2.2 ทฤษฎีการรับช่วงการผลิตและรูปแบบการเชื่อมโยงการผลิต..... 17
	2.3 แนวคิดดมอนด์โมเดล (Diamond Model) 22
	2.4 งานวิจัยการลงทุนในของต่างชาติในประเทศไทย..... 26
	2.5 การปรับตัวของบริษัทต่างชาติหลังวิกฤติเศรษฐกิจ..... 29
บทที่ 3	อุตสาหกรรมสนับสนุน อุตสาหกรรมยานยนต์ และอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์..... 32
	3.1 อุตสาหกรรมสนับสนุน..... 32
	3.2 อุตสาหกรรมยานยนต์..... 41
	3.3 อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์..... 49
	3.4 โครงสร้างอุตสาหกรรมและการแข่งขันในอุตสาหกรรมสนับสนุนของ อุตสาหกรรมยานยนต์..... 56
	3.5 โครงสร้างอุตสาหกรรมและการแข่งขันในสนับสนุนของอุตสาหกรรม เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์..... 59
บทที่ 4	นโยบายการส่งเสริมอุตสาหกรรมสนับสนุน..... 62
	4.1 นโยบายการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมสนับสนุน..... 62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2 นโยบายส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมยานยนต์.....	64
4.3 นโยบายและหลักเกณฑ์การส่งเสริมการลงทุน.....	70
4.4 นโยบายการส่งเสริมการส่งออกและนโยบายด้านภาษี.....	69
4.5 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสนับสนุน.....	80
บทที่ 5 ผลการศึกษา.....	85
5.1 การลงทุนในอุตสาหกรรมสนับสนุนของอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลและยานยนต์	85
5.1.1 การลงทุนของนักลงทุนได้วัน.....	85
5.1.2 การลงทุนของนักลงทุนสิงคโปร์.....	89
5.1.3 การลงทุนของนักลงทุนเกาหลีใต้.....	94
5.2 การลงทุนในอุตสาหกรรมสนับสนุนของอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและ อิเล็กทรอนิกส์.....	98
5.2.1 การลงทุนของนักลงทุนได้วัน.....	98
5.2.2 การลงทุนของนักลงทุนสิงคโปร์.....	100
5.2.3 การลงทุนของนักลงทุนเกาหลีใต้.....	102
บทที่ 6 กรณีศึกษากิจการในอุตสาหกรรมสนับสนุน.....	105
6.1 ลักษณะการลงทุนของกิจการในอุตสาหกรรมสนับสนุน.....	105
6.2 การบริหารงานและการจัดการภายในกิจการในอุตสาหกรรมสนับสนุน.....	113
6.3 ปัจจัยกำหนดการลงทุนในประเทศไทย.....	123
6.4 ปัญหาของกิจการ การปรับตัวหลังวิกฤติเศรษฐกิจและแนวโน้มในอนาคต.....	125
บทที่ 7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	128
7.1 บทสรุป.....	128
7.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	131
7.3 ข้อจำกัดของการศึกษาและข้อเสนอแนะของการศึกษาครั้งต่อไป.....	132
รายการอ้างอิง.....	133
ภาคผนวก.....	135
ภาคผนวก ก	136
ภาคผนวก ข	145
ภาคผนวก ค	150
ภาคผนวก ง	157
ภาคผนวก จ	161
ประวัติผู้เขียน วิทยานิพนธ์.....	174

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	การแบ่งขนาดของกิจการในอุตสาหกรรม.....	4
ตารางที่ 2	การแบ่งขนาดของกิจการในอุตสาหกรรมของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การลงทุน.....	4
ตารางที่ 3	ประเภทของแม่พิมพ์ปั๊มตามขนาดและความละเอียดและความแม่นยำของ แม่พิมพ์.....	38
ตารางที่ 4	ยอดการผลิตรถยนต์ (คัน).....	43
ตารางที่ 5	ยอดขายรถยนต์ในประเทศ.....	43
ตารางที่ 6	มูลค่าการส่งออกรถยนต์ (ล้านบาท).....	44
ตารางที่ 7	มูลค่าการส่งออกชิ้นส่วนยานยนต์ (ล้านบาท).....	45
ตารางที่ 8	มูลค่าการนำเข้ายานพาหนะและอุปกรณ์ขนส่ง.....	46
ตารางที่ 9	แนวทางการปรับตัวของผู้ประกอบการรถยนต์ในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ.....	46
ตารางที่ 10	มูลค่าการส่งออกอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ปี พ.ศ. 2531- 2545.....	50
ตารางที่ 11	มูลค่าการนำเข้าอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ปี พ.ศ. 2531- 2545.....	51
ตารางที่ 12	กลุ่มผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า.....	53
ตารางที่ 13	กลุ่มผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์.....	54
ตารางที่ 14	จำนวนรถยนต์ที่ประกอบภายในประเทศ.....	69
ตารางที่ 15	เงินลงทุนของกิจการในอุตสาหกรรมสนับสนุนของอุตสาหกรรมยานยนต์และ เครื่องจักรกลของไต้หวัน.....	86
ตารางที่ 16	จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมสนับสนุนของอุตสาหกรรมยานยนต์และ เครื่องจักรกลของไต้หวัน.....	86
ตารางที่ 17	สัดส่วนผู้ถือหุ้นไต้หวันในอุตสาหกรรมสนับสนุนของอุตสาหกรรมยานยนต์และ เครื่องจักรกล.....	87
ตารางที่ 18	สัญชาติของผู้ถือหุ้นร่วมของกิจการไต้หวันในอุตสาหกรรมอุตสาหกรรม สนับสนุนของอุตสาหกรรมยานยนต์และเครื่องจักรกล.....	87
ตารางที่ 19	สัดส่วนของผู้ร่วมทุนไทยในอุตสาหกรรมสนับสนุนของอุตสาหกรรมยานยนต์ และเครื่องจักรกลไต้หวัน.....	88
ตารางที่ 20	การจ้างงานในอุตสาหกรรมสนับสนุนของอุตสาหกรรมยานยนต์และ เครื่องจักรกลของไต้หวัน.....	88

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 21	ที่ตั้งของกิจการได้วันในอุตสาหกรรมสนับสนุนของอุตสาหกรรมยานยนต์และเครื่องจักรกล..... 89
ตารางที่ 22	เงินลงทุนของกิจการในอุตสาหกรรมสนับสนุนของอุตสาหกรรมยานยนต์และเครื่องจักรกลของสิงคโปร์..... 91
ตารางที่ 23	จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมสนับสนุนของอุตสาหกรรมยานยนต์และเครื่องจักรกลของสิงคโปร์..... 91
ตารางที่ 24	สัดส่วนผู้ถือหุ้นสิงคโปร์ในอุตสาหกรรมสนับสนุนของอุตสาหกรรมยานยนต์และเครื่องจักรกล..... 92
ตารางที่ 25	สัญชาติของผู้ถือหุ้นร่วมของกิจการสิงคโปร์ในอุตสาหกรรมสนับสนุนของอุตสาหกรรมยานยนต์และเครื่องจักรกล..... 92
ตารางที่ 26	สัดส่วนของผู้ร่วมทุนไทยในอุตสาหกรรมสนับสนุนของอุตสาหกรรมยานยนต์และเครื่องจักรกลของสิงคโปร์..... 93
ตารางที่ 27	ที่ตั้งของกิจการสิงคโปร์ในอุตสาหกรรมสนับสนุนของอุตสาหกรรมยานยนต์และเครื่องจักรกล..... 93
ตารางที่ 28	การจ้างงานในอุตสาหกรรมสนับสนุนของอุตสาหกรรมยานยนต์และเครื่องจักรกลของสิงคโปร์..... 94
ตารางที่ 29	เงินลงทุนของกิจการในอุตสาหกรรมสนับสนุนของอุตสาหกรรมยานยนต์และเครื่องจักรกลของเกาหลีใต้..... 95
ตารางที่ 30	จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมสนับสนุนของอุตสาหกรรมยานยนต์และเครื่องจักรกลของเกาหลีใต้..... 95
ตารางที่ 31	สัดส่วนผู้ถือหุ้นเกาหลีใต้ในอุตสาหกรรมสนับสนุนของอุตสาหกรรมยานยนต์และเครื่องจักรกล..... 96
ตารางที่ 32	สัญชาติของผู้ถือหุ้นร่วมของกิจการเกาหลีใต้ในอุตสาหกรรมสนับสนุนของอุตสาหกรรมยานยนต์และเครื่องจักรกล..... 96
ตารางที่ 33	สัดส่วนของผู้ร่วมทุนไทยในอุตสาหกรรมสนับสนุนของอุตสาหกรรมยานยนต์และเครื่องจักรกลของเกาหลีใต้..... 97
ตารางที่ 34	ที่ตั้งของกิจการเกาหลีใต้ในอุตสาหกรรมสนับสนุนของอุตสาหกรรมยานยนต์และเครื่องจักรกล..... 97
ตารางที่ 35	การจ้างงานในอุตสาหกรรมสนับสนุนของอุตสาหกรรมยานยนต์และเครื่องจักรกลของเกาหลีใต้..... 98

สารบัญภาพ

	หน้า
รูปที่ 1 การเชื่อมโยงการผลิตและการรับช่วงผลิตของกลุ่มบริษัทรถยนต์ญี่ปุ่น.....	21
รูปที่ 2 การเชื่อมโยงการผลิตและการรับช่วงผลิตของบริษัทรถยนต์ในประเทศไทย.....	22
รูปที่ 3 พลังขับเคลื่อนทั้ง 5 (Five Competitive Force).....	23
รูปที่ 4 โมเดลเชิงพลวัตของพอร์ตเตอร์ (Dynamic Diamond).....	25
รูปที่ 5 จำนวนโครงการลงทุนจากได้หวั่นในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์...	99
รูปที่ 6 จำนวนโครงการลงทุนจากสิงคโปร์ในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์..	100
รูปที่ 7 จำนวนโครงการลงทุนของเกาหลีใต้ในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	103